

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

Maria Ejchart

BK-VII.0520.15.2026

Warszawa, 17 marca 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **13968** w sprawie planów reorganizacji systemu placówek resocjalizacji dla nieletnich, którą złożył Pan Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk, przedstawiam następujące informacje.

Minister Sprawiedliwości jest organem prowadzącym okręgowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich. W ramach bieżącego nadzoru, monitorowane są potrzeby w zakresie liczby miejsc w poszczególnych typach placówek. W razie konieczności podejmowana jest na przykład decyzja o przekształceniu zakładu poprawczego i schroniska dla nieletnich w okręgowy ośrodek wychowawczy.

Wszystkie działania prowadzone są z najwyższą starannością i zachowaniem zasady transparentności. Decyzje związane z przyszłością placówek i zakresem ich funkcjonowania wynikają z liczby orzekanych przez sądy środków wychowawczych, poprawczych i tymczasowych.

Od lat widoczna jest tendencja spadkowa wykorzystania miejsc w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich. W 2024 r. średnie wykorzystanie miejsc w zakładach poprawczych wynosiło jedynie 36%, a w schroniskach dla nieletnich – 34%. W 2025 r. (wg stanu na 4 grudnia) odpowiednio 36% i 29%.

Wynika to bezpośrednio z coraz mniejszej liczby spraw poprawczych rozpoznawanych przez sądy rodzinne. Coraz rzadziej wydawane są również postanowienia o zastosowaniu środka tymczasowego, jakim jest umieszczenie nieletniego w schronisku dla nieletnich. Stosowanie środka poprawczego bez zawieszenia na przestrzeni ostatnich lat wynosiło: w 2010 r. – 409, w 2015 r. – 210, w 2018 r. – 115, w 2020 r. – 100, w 2022 r. – 95, w 2023 r. – 45, w 2024 r. – 45, a w III kwartale 2025 r. – 34.

W takiej sytuacji podejmowane są niezbędne decyzje o reorganizacji sieci zakładów dla nieletnich m.in. poprzez zmniejszenie liczby działających placówek lub ich przekształcenie.

Przywołany w interpelacji Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy od 24 marca 2022 r. nie prowadził działalności resocjalizacyjnej. Pełnił funkcję tymczasowego miejsca zakwaterowania obywateli Ukrainy, w tym dzieci i osób starszych, w porozumieniu z Gminą Miasta Świdnica. W tym czasie do placówki nie byli kierowani nieletni, co było wynikiem zawieszenia działalności regulaminowej zakładu i schroniska.

W okresie poprzedzającym zawieszenie, placówka – dysponująca 96 miejscami dla nieletnich - była wykorzystywana w bardzo małym stopniu. W 2020 r. przebywało w niej średnio niespełna 14 wychowanków, w 2021 r. – niespełna 12, a w 2022 (do 24 marca) – zaledwie około trzech.

Natomiast koszty utrzymania Zakładu Poprawczego i Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy znacząco rosły. W 2025 r. przekroczyły 10 mln zł. Decyzja o zniesieniu placówki była więc podyktowana koniecznością racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi.

Reorganizacja systemu placówek resocjalizacji dla nieletnich to złożony proces. Spadek stosowania przez sądy rodzinne izolacyjnych środków wychowawczych oraz środka poprawczego wymusza potrzebę dostosowania placówek do nowych wyzwań wychowawczych i organizacyjnych. Chodzi także o poszukiwanie innowacyjnych form pracy z nieletnimi, zwłaszcza z osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych.

Pracę wychowawczą projektuje się w oparciu o współczesną wiedzę nauk społecznych (psychologii, psychiatrii, pedagogiki, kryminologii) z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb nieletniego. Ważnym narzędziem są szkolenia i kursy specjalistyczne kadry pedagogicznej oraz współpraca ze środowiskiem lokalnym w zakresie działań profilaktycznych. Szczególnie istotna jest gotowość pracowników placówki do podjęcia nowych wyzwań i zadań związanych z reorganizacją. Powyższe aspekty są kluczowe w procesie przekształcenia placówki.

Minister Sprawiedliwości dostrzega potrzebę podjęcia prac nad zmianą przepisów dotyczących postępowania w sprawach nieletnich. W tym celu powołał Pełnomocnika do spraw Nieletnich, który analizuje praktyczne działanie obecnych regulacji i propozycje nowych rozwiązań.

Przygotowywana jest zmiana ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Nowelizacja spowoduje, że działania podejmowane wobec nieletnich, którzy dopuszczają się czynów karalnych lub wykazujących demoralizację, będą bardziej skuteczne. Przygotowywane przepisy kładą nacisk na wychowywanie i zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej oraz społeczną readaptację wychowanków.

Zaprojektowano założenia systemu wychowawczego opartego na wielodyscyplinarnym podejściu do nieletniego. Tak, aby miał szansę stać się samodzielną, uspołecznioną i pozytywnie aktywną osobą. Celem jest odejście od modelu odwetowego oddziaływania wobec nieletniego na rzecz metodycznego wychowania, które inicjuje jego rozwój osobowy i społeczny. W projektowanych przepisach uwzględniono również rozwiązanie

problematicznych kwestii m.in. związanych z kierowaniem nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych, a także z możliwościami stosowania środka leczniczego.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/